

ΕΚΑΤΟ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΤΩΝ ΔΕΛΦΩΝ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ Κ. ΤΖΑΝΝΗ ΤΖΑΝΝΕΤΑΚΗ

Δὲν εἶναι πολλὰ τὰ μέρη τῆς γῆς ποὺ οἱ θεοὶ διάλεξαν γιὰ κατοικία. Πρόκειται γιὰ τὶς γωνιὲς τοῦ κόσμου ποὺ ἡ Δημιουργία προίκισε μὲ ὅλα ὅσα τὸ Πνεῦμα χρειάζοταν, γιὰ νὰ μετουσιωθεῖ ἀπὸ ἀνθρώπινη προή, σὲ κινήτῃρια τοῦ σύμπαντος ἐνέργεια.

Ἡ κοιλάδα τοῦ Πλειστοῦ, προστατευμένη ἀπὸ τὶς βουνοκορφές τοῦ Παρνασσοῦ, περιορισμένη ἀπὸ τὶς μαλακὲς καμπύλες τοῦ κόλπου τῆς Ἰτέας, φιλοξένησε, ὅπως τὸ κοίλωμα μιᾶς τεράστιας παλάμης ἓνα μαργαριτάρι, τὸν ἱερὸ τόπο τῆς Ἀρμονίας, τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνα.

Σ' αὐτὸ τὸν τόπο γεννήθηκε ὁ Λόγος, τὸ Μέτρο, ἡ Ἐλευθερία καὶ ἡ ἀναζήτηση τῆς Εὐτυχίας.

Ὡς καθῆκον τῶν νεότερων ἐλληνικῶν γενιῶν ὀρίστηκε ἡ προστασία αὐτῆς τῆς κληρονομίᾳς καὶ ἡ παράδοση τοῦ περιεχομένου της στὶς γενιὲς τοῦ μέλλοντος. Γιὰ τὸ λόγο, αὐτὸ ἦταν καὶ εἶναι ἀνάγκη ἐπιτακτικὴ ἢ ἀνακάλυψη καὶ παρουσίαση ὄλων τῶν στοιχείων τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ — τῶν «χθόνιων θεῶν» ὅπως τὰ λέει ὁ ποιητῆς τῶν Δελφῶν — ποὺ κρύβονται στὴν ἀγκαλιὰ τῆς γῆς, στοὺς ἀλμυροὺς πλοκάμους τῶν θαλασσῶν, κάτω ἀπὸ τοὺς βράχους καὶ τὰ χῶματα τῆς χώρας μας.

Τοῦτο τὸ χρέος τάχθηκε νὰ ὑπηρετήσῃ τὸ νέο ἐλληνικὸ κράτος ἀπὸ τὶς πρώτες κι ὅλας ὥρες τῆς σύστασής του. Ἀδύναμο νὰ ἀνταπεξέλθει μόνο του σ' αὐτὴν τὴν ἀποστολή, γνωρίζοντας τὴν ἀνεπάρκειά του τότε νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ τεράστιο αὐτὸ ἔργο, ζήτησε τὴ συνδρομὴ τῶν κρατῶν ποὺ ἀπολαμβάνουν ἐξ ἴσου σήμερα τὰ ἐδεργετήματα τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς σκέψης. Πρῶτοι ἀπῆντησαν στὸ κάλεσμα, ὅπως ἦταν φυσικό, οἱ φιλέλληνες διανοούμενοι, οἱ ὁποῖοι, μέσα ἀπὸ τὴν μελέτη τῶν ἀρχαίων πηγῶν εἶχαν ἐνστερνιστεῖ φλογερὰ τὴν ὑπόθεση τοῦ Ἑλληνισμοῦ ποὺ ἀκόμη τότε ἔδινε μάχες γιὰ τὴν ἐθνικὴ του ὑπόσταση.

Ἡ Γενικὴ Ἐφορεία Ἀρχαιοτήτων, ἡ μετέπειτα Ἑλληνικὴ Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία, ἰδρύεται τὸ 1834. Ἀμέσως μετὰ, τὸ 1846, πρώτη ἀπὸ ὅλες τὶς ἀρχαιολογικὲς Σχολὲς ἰδρύεται ἡ Γαλλικὴ Σχολὴ στὴν Ἀθήνα — μετὰ ἀπὸ τὸ μεγάλο κίνημα συμπάθειας τῶν Φιλελλήνων πρὸς τὴν ἀγωνιζόμενῃ Ἑλλάδα — μὲ σκοπὸ νὰ γνωρίσουν τὸν τόπο μας οἱ μελλοντικοὶ καθηγητὲς Πανεπιστημίων καὶ νὰ διδαχθοῦν τοὺς κανόνες τῶν Ἐπιστημῶν τῆς Ἀρχαιότητος.

Ἡ ἀνασκαφή τῶν Δελφῶν ἀπὸ τῆ Γαλλικῆ Σχολῆ ὀφείλεται σὲ μία συγκυρία ποὺ ἀποδεικνύει γιὰ ἄλλη μία φορὰ τὴ στενὴ σχέση μεταξὺ πολιτιστικῆς καὶ πολιτειακῆς πολιτικῆς. Τὸ Μάιο τοῦ 1881, στὶς παραμονὲς τῆς συνθήκης τῆς Κωνσταντινουπόλεως μὲ τὴν ὁποία προσαρτήθηκαν στὴν Ἑλλάδα ἡ Θεσσαλία καὶ τμῆμα τῆς Ἡπείρου, ὁ Ἕλληνας Πρωθυπουργὸς Ἀλέξανδρος Κουμουνοῦρος χρειάζοταν περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ τὴν ὑποστήριξη τῶν Μεγάλων Δυνάμεων γιὰ νὰ πιέσουν τὴν Τουρκία νὰ ἀποδεχθεῖ τὴν προσάρτηση ποὺ θὰ σήμαινε γιὰ τὴν Ἑλλάδα τὴν ἀρχὴ τῆς ἐθνικῆς τῆς ὁλοκλήρωσης. Αὐτὸ τὸ στόχο εἶχε ὁ μαραθῶνιος διπλωματικὸς ἀγώνας ποὺ ἔκανε ἡ Ἑλλάδα ὀλόκληρη τὴν τριετία ἀνάμεσα στὸ Συνέδριο τοῦ Βερολίνου τὸ 1878 καὶ τὴ Συνθήκη τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸ 1881. Στὸν ἀγῶνα αὐτό, σημαντικὸ ὑποστηρικτὴ βρῆκε ἡ χώρα μας στὸ πρόσωπο τοῦ ἑλληνιστῆ ὑπουργοῦ τῆς Γαλλίας Waddington, στὴν βοήθεια τοῦ ὁποίου ὀφείλε σὲ μεγάλο βαθμὸ τὶς εὐνοϊκὰς ἐξελίξεις.

Ἡ ἄδεια, γιὰ τὴν «Μεγάλῃ Ἀνασκαφῇ» χορηγήθηκε ὡς ἀναγνώριση αὐτῆς τῆς πολύτιμης βοήθειας, κι ἔτσι, στὶς 7 Ὀκτωβρίου 1892 ἡ ἑλληνικὴ καὶ ἡ γαλλικὴ σημαία κυμάτισαν πάνω στὰ βαγονέτα ποὺ ἐγκαινίαζαν τὴ μεταφορὰ τῶν χωμάτων στὴ χαράδρα.

Στὰ 100 χρόνια ποὺ ἀκολούθησαν, οἱ ἀνασκαφὲς στοὺς Δελφούς, συμπορεύτηκαν μὲ τὴ ζωὴ τοῦ τόπου, σὲ καλὰς ἀλλὰ καὶ δύσκολες ἐποχὰς.

Ἡ Μεγάλῃ Ἀνασκαφῇ ἔφερε στὸ φῶς τὴν ἱστορία ἐνὸς Ἰεροῦ ποὺ ἀποτελοῦσε στὸ παρελθόν — ὅπως ἀποτελεῖ σήμερα — μιὰ ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες προσφορὰς στὴν ἀνθρωπότητα — πράγμα ποὺ ἤδη τόνισαν οἱ προηγούμενοι ὀμιλητές. Στὴ θαυμάσια πανηγυρικὴ ἔκδοσι τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς καὶ τῆς Ἐφορείας Ἀρχαιοτήτων Δελφῶν μὲ τίτλο «*Α ν α ζ η τ ὠ ν τ α ς τ ὸ Χ α μ ἔ ν ο Ἰ ε ρ ὸ*» οἱ φωτογραφίαι τῶν ἑκατοντάχρονων προσπαθειῶν εἶναι εὐγλωττες γιὰ τὴν πορεία ποὺ ἀκολούθησε ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα ἀπὸ τὴν πανηγυρικὴ ἀποκάλυψη τοῦ Ὁραίου Ἀντίνοου ὡς τὴν ἀνασκαφὴ κάτω ἀπὸ τὸ βᾶθρο τοῦ ἄρματος τῶν Ροδίων. Τὰ χρώματα τῶν φωτογραφιῶν ἀλλάζουν, οἱ μέθοδοι γίνονται ἀκριβέστερες, ὅμως ἡ βαθειὰ ἐκείνη ἱκανοποίηση καὶ εὐφορία ποὺ ζωγραφίζεται στὰ πρόσωπα τῶν ἐρευνητῶν εἶναι ἡ ἴδια, ὅπως κι ὁ μόχθος, οἱ ἀγωνίες, οἱ ἀμφιταλαντεύσεις τους. Γιατὶ ἔρευνες σὰν αὐτὲς ποὺ διενεργοῦνται στὸν Ἰερό τόπο τῶν Δελφῶν δὲν μποροῦν νὰ σταματήσουν ὅσο θὰ ὑπάρχει τὸ ἐνδιαφέρον τῶν φιλολόγων γιὰ τὰ κείμενα - ὀρόσημα τοῦ ἀνθρώπινου διαλογισμοῦ, ὅσο οἱ ποιητὲς θὰ σκύβουν γιὰ νὰ γευτοῦν τὴν ἔμπνευση στὴν Κασταλία πηγὴ, ὅσο ἡ Εὐρώπη θὰ ἐμπνέεται ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τῆς συμπολιτείας, τῆς Ἀμφικτυονίας.

Ἐκ τῆν πλευρὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆ δική μου, θὰ ἤθελα νὰ τονίσω τῆ σημασία ποὺ ἔχει τὸ παράδειγμα τῆς Ἀφρικανοῦας, τῆς πολιτικῆς αὐτῆς ἔνωσης γιὰ τῆν ἐπίλυση τῶν διαφορῶν μεταξὺ τῶν μελῶν της — ὡς ἓνα μήνυμα ποὺ ἀποκτᾶ ἰδιαίτερη ἔμφαση στὸ σημερινὸ κόσμο ποὺ ἔχει χάσει τὸν προσανατολισμὸ του. Πρόκειται γιὰ ἓνα μήνυμα εἰρήνης καὶ ἐνότητας, τὶς μόνες ἐγγυήσεις γιὰ νὰ μπορέσει πάλι ὁ ἄνθρωπος νὰ ὀραματιστεῖ τὸ ὕψιστο ἀγαθὸ τῆς Ἀρμονίας.

Θὰ ἤθελα τέλος νὰ ἐκφράσω τῆν εὐγνωμοσύνη μας γιὰ τῆ συμβολὴ τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς στὴν Ἀθήνα, ποὺ μέσα ἀπὸ τὸ πνεῦμα συνεργασίας μὲ τῆν Ἐφορεία Ἀρχαιοτήτων Δελφῶν, κατόρθωσε νὰ φέροι σὲ πέρας τῆν ἄρτια προετοιμασία τοῦ *Colloquium*. Ἐῶχομαι ἢ συζήτηση γιὰ τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν ποὺ θὰ ἀκολουθήσει τὶς ἐπόμενες μέρες, νὰ εἶναι γόνιμη καὶ ἐποικοδομητικὴ. Μὲ τὶς εὐχὰς αὐτέες, κηρύσσω τῆν ἔναρξη τοῦ ἑορτασμοῦ: «Ἐκατὸ χρόνια ἀπὸ τῆ μεγάλη ἀνασκαφὴ τῶν Δελφῶν».